

Forfatter: Thoresen, Anna Magdalene

Titel: BREV TIL: Wiehe, Johanna FRA: Thoresen, Anna Magdalene (1856-05-16)

Citation: Thoresen, Anna Magdalene: "BREV TIL: Wiehe, Johanna FRA: Thoresen, Anna Magdalene (1856-05-16)", i *Breve fra Magdalene Thoresen 1855-1901*, Gyldendalske Boghandel, s. 13. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001830099-000-shoot-L0018300990000004.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Magdalene Thoresen 1855-1901

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Bergen, 16. Maj 1856.

Til Samme.

Min inderlig Kære! Det er forbavsende, hvor vanskeligt et saadant Løfte som det: „Jeg skriver s. 14 snart igen!“ kan være at opfylde, ja, jeg troer næsten mest, naar man intet bestemt Tvingende kan opgive, der kan bære Skylden for vor Nølen. Da jeg afsendte mit sidste Brev til Dem, var det saa op- og afgjort, at jeg et Par Postdage efter vilde skrive paanyt; men det holdt sig i længere Tid stadig foran mig som Noget, jeg ikke ret modigt turde gaa paa. Endelig tog jeg alvorlig i min Fritid fat paa et Arbejde, som jeg længe har ladet ligge hen af Frygt for Mangel paa Kraft til at fuldføre det. I den Tid tænkte jeg ofte og dagligt paa Dem; men mine Tanker vare dog mest koncentreret paa mit Foretagende, og jeg følte, at, før jeg havde sluttet hermed, var det mig umueligt at skrive. Endelig blev jeg for en 12 à 4 Dage siden færdig, og Dagen efter blev jeg alvorlig syg. Det er forunderligt trist at ligge syg under en Højtid. Alle i Huset pynte sig til Fest, Alle have Noget at glæde sig til, og, naar man ikke kan tage Del i dette, lokker det saameget mere, og det former sig under saadanne Omstændigheder til et Savn. Imidlertid straalder Solen over andre Dage. Jeg sidder nu oppe, og mine første Kræfter skulle tjene mine Ønsker; de have lagt Pennen i min Haand, og, før jeg har skrevet Dem et anstændig langt Brev til, skal den ikke hvile; maaske kommer dets Længde til at indskyde sig under Deres taknemmelige, kærlige Sind. Jeg har idag havt en saa levende Forestilling om Dem og om Deres Broder, at det er fast, som om jeg havde været i Eders Nærhed. Jeg saa Dem med det samme, stundum tvivlsomme Ydre som i s. 15 Virkeligheden. Jeg siger: tvivlsomme, — ja; thi man véd — overfladisk taget — ikke ret, hvordan De har det; ved første Øjekast seer De klog og skarp ud, og der er en stærk Glans udbredt over Deres Øjne, hvilket altid — tykkes mig — forraader en klar Tænkeærvne og en Hurtighed til at attrapere Bevægelser i Omgivelserne; dertil kommer endnu en stor Sikkerhed i Deres Fremtræden. Men, seer man saa ret til, faaer man rigtignok et andet Billede frem, hvis aandrig bløde Omrids ganske udsletter Mindet om det første. Der bæver da en Sjæleklang i Stemmen, Holdningen blandes med ydmyg Kvindelighed, og Øjets stikkende Gnist er slukket af fugtig Glans, der reflekterer den dybe Kærlighedens underfulde, fast uforstaaelige Farve. Jeg kan med Sandhed sige, at jeg følte mig tiltrukken af Dem; men jeg er en underlig En, jeg tør ikke ret vove at aabenbare mit Væsen — det er sandelig for varmt; der er for mig kun: Enten — eller. Dog ikke Had, tro ikke det! Nej, Sagen er, at, træffer jeg ikke paa Nogen, som kan forstaa og ærligt modtage min Kærligheds Rigdom, saa misforstaaer man mig komplet, og dette er virkelig en Ulykke. En middelmaadig Varme er den bedste; men Gud, den evige Giver, har ødslet denne Gave i Overflod paa mig, og, har det end ofte foraarsaget mig Lidelser, saa være han dog takket; thi Kærligheden seer dog oftest ind i Himlen. Imidlertid vil jeg ikke tro, det skulde gaa med Dem og mig, som det gik mig med en Person i Kjøbenhavn. Han skrev mig til uopfordret efter mit Ophold dernede; deraf udviklede sig en s. 16 Korrespondance, der var særdeles intim — han var henrykt ved Tanken at se mig igen, jeg kom, vi netop hilste paa hinanden, jeg var den Samme; men for ham var det anderledes, han var paa éngang ude af Illusionen. Men saaledes skal det ikke gaa med Dem — ikke sandt? Søg at tænke Dem mig med saa mange Fejl som mueligt; ja, jeg skal — om jeg ævner det — gøre Mit til forud at svække det altfor gode Indtryk, jeg har gjort paa Dem, og da haabe Alt af min Lykkestjerne. Jeg véd, at, hvordan De end dømmes mig, vil De dog se mig gennem det kærlige Blik; thi De kan og bør vide, hvor svært det er at vinde Venner, naar man hader Vrøvl og Omveje og trænger til megen Overbærelse. Vi sige saa ofte, vi ville tale Sandhed, vi skulle det! Ja, det er inderlig let sagt; men det er vanskeligere, end man jævnt hen troer; for Den, som finder det let, maa Livets brogede Billedbog have været lukket; thi det er det Sværeste, der kan tænkes. Sproget indeholder en saadan Overflod af assisterende Smaaord, bag hvilke den nøgterne Sandhed kan skjule sig, og alt Dette seer dog ud og er for os ingen Usandhed; men — ret undersøgte — blive de dog Omveje. Jeg vil et Øjeblik bede Dem vandre med mig en Række af Aar tilbage i Tiden — i Tanken gaaer det snart, jeg skal ikke dvæle længe der, ikke trætte for meget Deres Overbærelse; men jeg skal derved undgaa en af de bitre Skaaler, som Verden saa ofte har rakt mig — jeg skal tale Sandhed. Vel svært er det, at vise Beskueren af den glatte Frugt, at der, s. 17 hvorhen hans Øjne ikke naaer, der sidder Ormen, der er Forraadnelse bitre Smag, saa han maaske med Vammelhed vender sig bort fra dette Øjenbedrag; men jeg vil dog op ad den besværlige Vej; thi oppe — der er Hvilen.

Jeg er født i trange Kaar, i jævnborgerlige Forhold, og voxet frem i dem som Barnet, der har et Hoved fire Gange for stort for Legemet. Jeg var fra Lille af altfor stor for min Omgivelse, jeg voxede dem over Hovedet, gjorde dem Alting saa broget som muelig og blev anset for et Spektakel, en Familie- eller Hus-Plage, om jeg tør kalde det saa. Saadanne Væsener lader man stundum skøtte sig selv; thi „man kan saa ingen Vej komme med dem alligevel“. Vist er det, at jeg trængte en større Plads at bevæge mig paa end den, der af Skæbnen var mig givet, og min første Ulykke begyndte med, at jeg oversaa mine Forhold, ansaa dem altfor ringe for mig — ak, Alt skal have sin Begyndelse. Jeg var lidet — eller slet ikke altsaa — beskyttet i min Ungdom. Er det en Brøde at sige, at jeg snarere blev udsat for Fare end beskyttet for den? Jeg vil da sige til Undskyldning for min Omgivelse, at den var meget godtroende og kortsynet, den anede ingen Uraad, før det var for sent. Altsaa: jeg raadede mig selv, jeg styrede ud min Baad alene i Brændingen, hvad Under, at man lod mig se selv at faa den iland igen! Ja, jeg veed, at ingen Fremmed har værnet om den gode Gnist i min Sjæl, der sandelig midt i dette Mørke blev mig et Fyr til Frelse. Jeg veed, at jeg uden dette havde været et Bytte for s. 18 Lasten. Dog, Gud tilkommer Æren for Alt. Kan De tænke Dem Hvad det vil sige at have en stærkt — i alle Retninger — begavet Natur? Man bliver fordringsfuld. Og saa ingensomhelst Opdragelse, Intet der kan stramme Tøjlen i rette Tid! Ak, Gud, man drømmer sig ind i alle Muligheder med denne varme Sjæls Længsel

efter Lykke — fuld af Tillid, omringet af ydre Savn, vild som Skovens Dyr, fri som det, følgende Guds Lov, glemmende Verden, eller, rettere sagt, misforstaaende den, og med Alt ingen Røst til [Ad]varsel, hundrede til Dadel, der just hos enkelte Naturer pirrer til Trods. Endelig det, at Fantasteriet maler op en Række af brogede, tryllende, lokkende Billeder, der i en vis Alder med de behørlige Forudsætninger alle have Muelighedens Præg! Ja, ved Gud, det er dog vist, et saadant af Naturen og Skæbnen udstyret Væsen gaaer tilgrunde i et saadant Virvar — synker tilbunds. Da kommer det an paa, om Nogen staaer parat til Frelse. Den Fejlende har visselig — lig den Druknende — den Naade at kunne stige op mod Lyset et Par Gange, før han ganske — for bestandig — gaaer under. Mig drev — Gud være lovet — en sjælsren Følelse ud af denne Elendighed, som Skuffelser, Nederdrægtighed og Misbrug havde kastet mig i, og jeg steg mangegange frem mod Sejren — men ingen Hjælp, og jeg sank igen. Endelig — forhaanet, foragtet, forskudt af Alt og Alle, førte Tilfældet en Person i min Nærhed; han fik tilfældigvis Øjnene aabnede for min Nød, og han forbarmede sig over mig ulykkelige Stakkel.

2

s. 19Jeg var kun 20 Aar gammel, da jeg stod i Kjøbenhavn, frygtsom og skamfuld for hvert Menneske, jeg saa. Der er et Ord i Sproget, der har den samme Klang som Klokken, der varsler Brand i Nattens Stilhed, det stiger lig en ildevarslande Komet paa vor Lykkes Himmel; selv tyder dens blodrøde Skin paa Kval og Jammer, og dens lange Hale er en Følgerække af de Ord: „For silde! For silde!“, „Og fordi hun for silde græd —“ siges der i „Yrsas og Hroars Saga“. Dette Ord er Anger. Ja, sandelig, Den tale ej om Erfaring, som ej har grædt Angerens Taare! — Jeg lukkede mig inde, kastede Romanerne [væk], tog for mig mit alvorlige Studium af Sprogene og brugte Tid og Kræfter. Det var ingenlunde morsomt i Begyndelsen; men det gik endelig over til en Lidenskab hos mig — jeg vilde lære, vilde arbejde, vilde vise Verden min Stræben mod det Store, min Længsel efter det Gode, jeg vilde forsone den, bede den om Tilgivelse. Jeg fik Adgang til ædle, højtstaaende Familier; jeg benyttede den altid frygtsomt. Endelig gav Gud mig gode Kræfter, saa jeg uden stor Skade for mit fysiske Velvære kunde anvende en uhyre Flid. Jeg læste 12 Timer i Døgnet, havde 24 Informationstimer i Ugen, lærte Alt udenad for sikrest og hurtigst at reussere. Den Masse, jeg har lært udenad i de 2½ Aar, jeg læste, grændsede virkelig til det Fabelagtige. Med en saadan uhyre Anstrængelse, kan De tænke Dem, maatte jo efterhaanden min Personlighed hæve sig i mine egne Øjne og mine Fordringer til Andres Anerkendelse stige. Min Karakter fæstnedes, mit Livshaab s. 20lysnede. O, det er aldrig værdt at bebyrde Dem med disse Overgange i Sjælen — lad mig holde mig til Fakta, og disse ere, at Verden traadte mig ofte beundrende imøde — jeg drømte om Forsoning, om Anerkendelse af min fast overmenneskelige Flid og Fremgang, men aldrig saa snart var man kommet lidt undervejs med, at jeg nok ikke altid havde været saa brav, som jeg burde været, før man vendte mig Ryggen, man negtede sig hjemme, o, man gjorde mange Ting — og i dette Øjeblik føler jeg atter hele Bitterheden af min Stilling dengang. Tilslut, da jeg havde vundet mig frem til et Maal, saa, hvis Verden havde været blot en Smule retfærdig, den maatte have rakt mig Haanden og støttet mig, givet mig en Forfriskning oven paa den anstrængende Pilegrimsgang; men nej, den vendte mig Ryggen, og jeg havde, saa at sige, blot vundet Ævne til dybere og smerteligere at føle Forhaanelsen; thi at hæve sig over saadant Noget hører ikke hen under en ung, lidenskabelig higende Sjæls Ævner — der maa Reflexionen til. O, at ikke min Kærlighed gik under i dette Bitterhedens Hav, som dengang fyldte mig! Jeg var ogsaa paa Vej til at bryde med Alt. Hvem støttede mig? Ingen! Ak, Gud, det var en skrækkelig Tid. —

2*

De har dog seet, min Kære, at jeg godt kan drikke Solskin; naar jeg er ude, er jeg stundum saa glad, saa let, saa fuld af Livshaab, at jeg gør mine Aar tilskamme. Gud være takket for denne Sjælens Elasticitet, den har frelst mig for Evigheden. Det var et Skriftemaal — Hvad dømmes s. 21De nu om den Skriftende? Det er ikke let at være det. — Nu er jeg meget anstrængt og maa slutte; en anden Gang Mere; men kanske et lille Svar fra Dem først.

Der er opstaaet en daarlig Tanke hos mig. Jeg har et lille Skuespil liggende hos Fru Stæger, som jeg har skrevet for en 4 Aar siden; vil De læse det? Vil De bede Deres Broder læse det? Men maa jeg bede Høedt udenfor; thi han vil formodentlig misforstaa mig. Jeg har rigtignok mine Grunde; men det er langt fra dem, at jeg vilde ønske det opført, langt, langt fra! Deres Broder vidste Noget herom; o, bed ham læse de Par Ark igennem og sige mig sin Mening herom — dog altid med den Forudforvisning, at jeg ikke vil have det opført; mærk Dem dette! Jeg har mine Grunde.

O, gid jeg kunde staa ved Siden af Dem og spejde Deres Træk, naar De læser mit Brev! Med Deres Broder skulde jeg ogsaa ønske mig en lille Samtale; vil det nogensinde ske? Vil De, naar De skriver, sige mig Lidt om Deres Broders og Høedts Bestemmelse for Fremtiden — det interesserer mig at vide. Imorgen er det den syttendes Maj, som Folket kalder det, Frihedsdagen i Norge. Kl. 4 imorgen tidlig begyndes der med: „Friheden leve!“ O, jeg kender en anden Frihed i et andet Kongerige! Lev vel, min kære — min kære Veninde!

Kritiser ikke min Stil, Kære; thi Tankens Hurtighed bryder Formen.